

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК УКРАЇНИ
Інститут біохімії ім. О. В. Палладіна

Затверджую
Директор Інституту біохімії
ім. О. В. Палладіна НАН України

Сергій КОМІСАРЕНКО
« 19 » вересня 2024р.

ПРАВИЛА
участі у програмах академічної мобільності
в Інституті біохімії ім. О. В. Палладіна

Розглянуто та затверджено на засіданні
Вченої ради
Інституту біохімії ім. О. В. Палладіна
НАН України
« 19 » вересня 2024 року
протокол № 7

Введено в дію наказом директора
Інституту біохімії ім. О. В. Палладіна
НАН України
№ 28 від « 20 » вересня 2024 року

1. Ці Правила визначають цілі, завдання, порядок організації академічної мобільності, умови повернення до місця постійного навчання (роботи), виконання програм академічної мобільності, визнання та зарахування її результатів для здобувачів наукових ступенів, які навчаються в Інституті біохімії ім. О.В. Палладіна Національної академії наук України (далі ІБХ НАН України), а також співпрацівників ІБХ НАН України.

Учасниками академічної мобільності відповідно до цих Правил можуть бути:

громадяни України, іноземці та особи без громадянства, особи, яким надано статус закордонного українця, особи, яких визнано біженцями, та особи, які потребують додаткового захисту, які отримують науковий ступінь за денною (очною) формою здобуття освіти (з відривом від виробництва) або працюють за основним місцем роботи в ІБХ НАН України і які на умовах і в порядку, визначених цими Правилами, беруть участь у програмі академічної мобільності в іноземному або іншому українському закладі освіти/науковій установі;

іноземці, особи без громадянства, які здобувають вищу освіту, науковий ступінь або працюють в іноземній науковій установі і які на умовах і в порядку, визначених цими Правилами, беруть участь у програмі академічної мобільності в ІБХ НАН України.

Ці Правила не поширюється на:

осіб, тимчасово допущених до занять;

слухачів;

здобувачів наукового ступеня, які в установленому законодавством порядку оформили перерву в навчанні та перебувають в академічній відпустці;

здобувачів наукового ступеня, працівників ІБХ НАН України, які направлені МОН за кордон на навчання, стажування, педагогічну, науково-педагогічну та наукову роботу на виконання міжнародних міжурядових та міжвідомчих договорів про співробітництво в галузі освіти та/або науки, міжнародних програм, проектів.

2. У Правилах терміни вживаються в такому значенні:

академічна мобільність у сфері вищої освіти і науки (далі - академічна мобільність) - у значенні, визначеному Законами України [“Про вищу освіту”](#), [“Про фахову передвищу освіту”](#) відповідно;

наукова установа - український, іноземний заклад вищої освіти, наукова установа, їх відокремлені структурні підрозділи, що беруть участь у програмі академічної мобільності на умовах і в порядку, визначених цими Правилами;

заклад-партнер - український, іноземний заклад освіти/наукова установа, що беруть участь у програмі академічної мобільності на підставі міжнародних договорів України про співробітництво у галузі освіти та/або науки, міжнародних програм та проектів або договорів про співробітництво між українськими закладами освіти/науковими установами чи між українським закладом освіти/науковою установою та іноземним закладом освіти/науковою установою;

іноземний заклад освіти/наукова установа - заклад освіти/наукова установа, які на умовах і в порядку, визначених цими Правилами, беруть участь у програмі академічної мобільності, а також відокремлений структурний підрозділ іноземного закладу освіти/наукової установи, створені для виконання цієї мети на території України;

іноземний учасник академічної мобільності (далі - іноземний учасник) - особа, яка відповідає вимогам, зазначеним в абзаці четвертому пункту 1 цих Правил, і реалізує право на академічну мобільність у певній науковій установі на умовах і в порядку, визначених цими Правилами;

програма академічної мобільності - діяльність українських та іноземних закладів освіти/наукових установ, спрямована на забезпечення реалізації прав українських та іноземних учасників науково-освітнього процесу, а також працівників закладу освіти/наукової установи на академічну мобільність протягом визначеного часу на підставі угоди з іншим українським закладом освіти/науковою установою або іноземним закладом-партнером на умовах і в порядку, визначених цими Правилами;

український заклад освіти/наукова установа - український заклад вищої освіти/наукова установа, що розташовані на території України, утворений органом державної влади, органом місцевого самоврядування, громадянином України або іншою юридичною особою відповідно до законодавства, який на умовах і в порядку, визначених цими Правилами, бере участь у

програмі академічної мобільності, відокремлений структурний підрозділ українського закладу вищої освіти/наукової установи, що провадять освітню діяльність у сфері вищої освіти на підставі окремо встановленого ліцензованого обсягу з підготовки фахівців наукової, науково-технічної діяльності;

український учасник академічної мобільності (далі - український учасник) - громадяни України, іноземці та особи без громадянства, особи, яким надано статус закордонного українця, особи, яких визнано біженцями, та особи, які потребують додаткового захисту, які здобувають науковий ступінь за денною (очною) формою здобуття освіти (з відривом від виробництва) або працюють за основним місцем роботи в певному закладі вищої освіти/науковій установі і реалізують право на академічну мобільність у певному іноземному або українському закладі освіти/науковій установі на умовах і в порядку, визначених цими Правилами;

учасник академічної мобільності - український та іноземний учасник.

Інші терміни вживаються у значенні, визначеному Законами України [“Про вищу освіту”](#), [“Про наукову і науково-технічну діяльність”](#).

3. Не може брати участь у програмі академічної мобільності заклад освіти/наукова установа з іноземними інвестиціями держави, визнаної в установленому порядку державою-агресором або державою-окупантом, або заклад освіти/наукова установа, зареєстровані на території такої держави, або кінцевий бенефіціарний власник (контролер) якого є резидентом держави-агресора або держави-окупанта, або у разі, коли іноземний заклад освіти/наукова установа мають постійне місцезнаходження на території держави-агресора, держави-окупанта або держави, що не визнає тимчасово окуповані території такими, що належать Україні.

Не можуть брати участь у програмі академічної мобільності громадяни держави, визнаної в установленому порядку державою-агресором або державою-окупантом, або держави, що не визнає тимчасово окуповані території такими, що належать Україні.

4. Діяльність українських, іноземних закладів освіти/наукових установ та учасників академічної мобільності під час виконання програм академічної мобільності повинна відповідати основним принципам [Спільної декларації міністрів освіти Європи “Європейський простір у сфері вищої освіти”](#), вчиненої у м. Болоньї 19 червня 1999 р. (Болонська декларація), [Угоді про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони](#), підписаної 27 червня 2014 р., програмним документам у сфері освіти, розробленим міжнародними організаціями, міжнародним договорам України та іншим документам, що визначають політику України у сферах освіти і науки.

5. Цілями академічної мобільності є:

- інтеграція України в Європейський простір вищої освіти та Європейський дослідницький простір;

- обмін передовими практиками та досвідом у сферах освіти і науки;

- модернізація системи освіти;

- цифровізація навчання та управління;

- підвищення якості освіти та ефективності наукових досліджень;

- підвищення конкурентоспроможності освітньо-наукової спільноти України;

- розвиток професійних навичок та особистісних якостей учасників академічної мобільності;

- поглиблення співробітництва з міжнародними партнерами у сферах освіти і науки;

- підтримка соціальних, економічних, культурних взаємовідносин та зв'язків з іншими країнами.

Завданнями учасників академічної мобільності є:

- підвищення рівня теоретичної та практичної підготовки, професійної майстерності учасників академічної мобільності;

- отримання міжнародного досвіду провадження викладацької, наукової, науково-технічної діяльності та доступу до європейської та світової дослідницької інфраструктури;

- реалізація спільних наукових, науково-технічних проектів;

- підвищення рівня володіння іноземними мовами;

- популяризація української мови, культури, поглиблення знань про культуру інших країн.

6. Для реалізації права на академічну мобільність ІБХ НАН України та іноземний заклад освіти/наукова установа або інший український заклад освіти/наукова установа укладають у письмовій або електронній формі договір між закладами-партнерами про виконання програми академічної мобільності (далі - партнерський договір).

Укладення договору про співробітництво між закладами-партнерами, а також партнерського договору та договору академічної мобільності в умовах воєнного стану здійснюється в електронній формі з використанням кваліфікованого електронного підпису. У разі неможливості використання кваліфікованого електронного підпису здійснюється обмін листами про намір співробітництва, виконання програми академічної мобільності та підтвердження виконання зобов'язань після завершення або скасування воєнного стану.

Особа, яку відібрано відповідно до вимог цього Порядку для участі у програмі академічної мобільності, укладає з ІБХ НАН України договір академічної мобільності.

Право на академічну мобільність також може бути реалізоване здобувачами третього науково-освітнього рівня освіти (аспірантами), а також працівниками ІБХ НАН України за власною ініціативою за умови позитивного рішення директора ІБХ НАН України, прийнятого на підставі подання та індивідуального запрошення від іноземного закладу освіти/наукової установи. Статус учасника академічної мобільності відповідно до цих Правил така особа набуває з моменту прийняття рішення директора ІБХ НАН України. З цього моменту на таку особу поширюються всі права та обов'язки українського учасника, визначені цим Порядком, а на ІБХ НАН України та заклад освіти/наукову устанovu, що надав запрошення, - всі права та обов'язки, визначені цими Правилами для закладів-партнерів, крім фінансування витрат українського учасника, що здійснюється відповідно пункту 19 цих Правил.

7. Академічна мобільність здобувачів вищої освіти, а також, науково-педагогічних, наукових та інших працівників поділяється на:

1) за місцем її реалізації:

внутрішню, що передбачає навчання, виконання програми академічної мобільності українським учасником в іншому українському закладі освіти/науковій установі, відмінному від місця постійного навчання/роботи;

міжнародну, що передбачає навчання, виконання програми академічної мобільності українським учасником в іноземному закладі освіти/науковій установі або іноземного учасника - в українському закладі освіти/науковій установі;

2) за сферою діяльності - на освітню та наукову;

3) за способом реалізації:

очно, що передбачає фізичне переміщення учасника академічної мобільності до закладу-партнера;

дистанційну, що передбачає інтерактивну взаємодію учасника академічної мобільності, що забезпечується використанням відповідних інформаційно-комунікаційних технологій;

змішану, що передбачає очно-дистанційну участь учасника академічної мобільності.

9. Формами академічної мобільності для учасників академічної мобільності, які здобувають освітньо-науковий ступінь доктора філософії, науковий ступінь доктора наук або є науково-педагогічними, науковими, іншими працівниками наукової установи є:

участь у програмах кредитної академічної мобільності учасників академічної мобільності, які здобувають освітньо-науковий ступінь доктора філософії;

участь у спільних освітніх та/або наукових проектах (діяльність у складі тимчасової проектної групи, утвореної на певний строк для реалізації мети та виконання завдань певного освітнього або наукового проекту за рахунок гранту, наданого закладам-партнерам);

освіта за третім науково-освітнім рівнем (тільки за додатковими компонентами освітньо-наукової програми);

викладання;

стажування;

наукове дослідження;

наукове стажування;

мовне стажування;

підвищення кваліфікації;

інші форми (участь у семінарах, конференціях, виступи та публікації в межах певної спеціальності/галузі знань тощо), що не суперечать законодавству.

10. Кількість кредитів ЄКТС та заходи контролю за кожним видом та формою академічної мобільності визначаються положенням про організацію освітнього процесу, затвердженим ІБХ НАН України в установленому законодавством порядку.

Інформація про участь здобувачів вищого науково-освітнього рівня у програмі академічної мобільності за відповідними формами академічної мобільності вноситься до Єдиної державної електронної бази з питань освіти.

11. Тривалість участі у програмі (програмах) академічної мобільності для учасників академічної мобільності, які здобувають освітньо-науковий ступінь доктора філософії, науковий ступінь доктора наук або є науково-педагогічними, науковими, іншими працівниками наукової установи, не може перевищувати двох років поспіль.

12. З метою організації та реалізації права на академічну мобільність будь-якого виду та форми закладами-партнерами в партнерському договорі визначаються:

мета, завдання, вид та форма, тривалість, строк (у разі потреби етапи) академічної мобільності;

результати, яких очікується досягти;

документ, що отримує український та/або іноземний учасник після завершення участі у програмі академічної мобільності;

права та обов'язки закладів-партнерів;

критерії відбору учасників академічної мобільності та сторона, що здійснюватиме відбір;

перелік документів, необхідних для участі у програмі академічної мобільності, вимоги до них, процедура та строк їх подання;

фінансові умови програми академічної мобільності, умови медичного забезпечення або медичного страхування;

строк, умови та порядок звітування учасника академічної мобільності під час або після повернення до наукової установи постійного місця навчання (роботи), порядок визнання результатів академічної мобільності, а також заходи, що вживаються в разі недосягнення мети академічної мобільності та/або невизнання її результатів, виникнення конфліктних або непередбачуваних ситуацій під час участі у програмі академічної мобільності або визнання її результатів;

строк, умови та порядок ліквідації академічної заборгованості у закладах-партнерах (для освітньої академічної мобільності);

порядок внесення змін до партнерського договору;

підрозділи закладів-партнерів, що будуть забезпечувати виконання програми академічної мобільності, контактні особи;

інші умови, необхідні для забезпечення досягнення результатів академічної мобільності.

Для освітньої академічної мобільності обов'язковим є визначення закладами-партнерами в партнерському договорі переліку і змісту освітніх компонентів за вибором здобувача (вивчення в закладі-партнері додаткових навчальних дисциплін), обсягу навчального навантаження, детального опису оцінювання результатів та їх відображення в додатку до диплома, форми та змісту академічної довідки або інших аналогічних документів, де зазначаються результати академічної мобільності.

У разі укладення партнерського договору в умовах воєнного стану здобувачі наукового ступеня попереджаються ІБХ НАН України про можливість перезарахування неповного обсягу кредитів ЄКТС, отриманих у межах програми внутрішньої академічної мобільності, та необхідність вивчення додаткових освітніх компонентів у науковій установі постійного місця навчання для завершення програми підготовки за третім науково-освітнім рівнем.

У разі коли під час участі у програмі академічної мобільності виникають ситуації, не врегульовані партнерським договором, вони можуть визначатися в договорі академічної мобільності між учасником та закладом-партнером постійного місця навчання, якщо не зачіпаються інтереси іншого закладу-партнера, і за погодженням із закладом-партнером, якщо його інтереси зачіпаються.

У разі залучення до виконання програми академічної мобільності фінансової або іншої підтримки сторонніх організацій або на умовах співфінансування, у тому числі міжнародними

організаціями (крім закладу-партнера), така організація є третьою стороною під час укладання партнерського договору.

13. У договорі академічної мобільності, що укладається між особою, яку відібрано відповідно вимог цього Порядку для участі у програмі академічної мобільності, та українською науковою установою (Інститутом біохімії ім. О.В. Палладіна НАН України) постійного місця навчання, зазначаються:

реквізити паспорта громадянина України, документа, що посвідчує особу іноземця або особу без громадянства, та довідки про присвоєння йому реєстраційного номера облікової картки платника податків (крім фізичних осіб, які через свої релігійні переконання відмовляються від прийняття реєстраційного номера облікової карти платника податків та офіційно повідомили про це відповідному контролюючому органу і мають відмітку в паспорті);

мета, завдання, вид та форма, тривалість, строк (у разі потреби етапи); результати, яких очікується досягти; документ, що отримує учасник після завершення участі у програмі академічної мобільності; перелік та зміст освітніх компонентів за вибором студента (вивчення в закладі-партнері додаткових навчальних дисциплін), обсяг навчального навантаження, детальний опис оцінювання результатів та їх відображення в додатку до диплома (для освітньої академічної мобільності);

права та обов'язки сторін;

фінансові умови програми академічної мобільності, умови медичного забезпечення або медичного страхування;

строк, умови та порядок звітування під час або після повернення до українського закладу-партнера, визнання результатів академічної мобільності, а також заходи, що вживатимуться в разі недосягнення цілей академічної мобільності або невизнання її результатів;

порядок вибору додаткових навчальних дисциплін для освітньої академічної мобільності;

строк, умови та порядок ліквідації академічної заборгованості, у тому числі в закладі-партнері;

порядок внесення змін до договору академічної мобільності;

інші умови, необхідні для забезпечення досягнення результатів академічної мобільності.

Договір академічної мобільності, що укладається під час реалізації будь-якого виду чи форми академічної мобільності українським учасником, який навчається на підставі державного (регіонального) замовлення, в обов'язковому порядку повинен містити вимогу щодо незбільшення строку здобуття наукового ступеня та в разі невиконання цієї вимоги - продовження строку здобуття освіти такою особою понад нормативний для такого наукового ступеня за рахунок коштів фізичних (юридичних) осіб.

Після укладення договору академічної мобільності директор ІБХ НАН України видає розпорядчий документ, в якому визначається мета, строк, умови (у тому числі фінансові) програми академічної мобільності українського учасника. Особа набуває статусу українського учасника з дати, визначеної в такому документі.

14. На період освітньої академічної мобільності українські учасники:

зберігають за собою місце навчання, право на призначення академічної та/або соціальної стипендії незалежно від наявності в партнерському договорі та/або договорі академічної мобільності положення щодо фінансової підтримки закладом-партнером у грошовій та/або безгрошовій формі та її обсягів; інше соціальне забезпечення відповідно до законодавства. Стипендіальне забезпечення під час та після завершення участі у програмі академічної мобільності здійснюється відповідно до законодавства;

мають право самостійного вибору додаткових навчальних дисциплін;

у частині освітньої та/або наукової академічної мобільності мають права і обов'язки здобувача наукового ступеня закладу-партнера (крім фінансового (стипендіального та іншого соціального) забезпечення).

Відомості про українського учасника освітньої академічної мобільності вносяться до Єдиної державної електронної бази з питань освіти ІБХ НАН України, а в разі участі українського учасника освітньої академічної мобільності у внутрішній освітній академічній мобільності - також закладом-партнером як про учасника, що тимчасово допущений до занять.

У разі реалізації відповідно до законодавства українським учасником освітньої академічної мобільності права на академічну відпустку або перерву в навчанні до партнерського договору та договору про академічну мобільність за ініціативою ІБХ НАН України вносяться відповідні зміни.

15. На період академічної мобільності українські учасники - науково-педагогічні, наукові та інші працівники зберігають на строк до двох років посаду за основним місцем роботи. Період програми академічної мобільності зараховується до наукового стажу наукового чи науково-педагогічного працівника за умови сплати страхових внесків відповідно до Закону України «Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування».

16. Іноземні учасники в частині освітньої та/або наукової академічної мобільності мають права та обов'язки українських учасників (крім фінансового (стипендіального та іншого соціального) забезпечення).

Додаткові умови залучення українськими закладами освіти (науковими установами) іноземних учасників можуть визначатися в партнерському договорі та/або договорі академічної мобільності.

17. Визнання результатів освітньої академічної мобільності українських учасників здійснюється на основі кредитів ЄКТС.

Зміст освітніх компонентів та обсяг навчального навантаження, виконаного учасником академічної мобільності в закладі-партнері, підтверджуються академічною довідкою або іншим аналогічним документом, виданим таким закладом згідно з партнерським договором.

Порівняння змісту освітніх компонентів та обсягу навчального навантаження, виконаного відповідно до договору академічної мобільності, здійснюється шляхом зіставлення результатів навчання, яких досягнуто в закладі-партнері, та результатів навчання, запланованих освітньою (освітньо-професійною) програмою українського закладу-партнера постійного місця навчання.

При цьому український заклад-партнер постійного місця навчання визначає кількість кредитів ЄКТС, за якими українського учасника атестовано в закладі-партнері і які будуть зараховані як результати навчання, заплановані освітньою (освітньо-професійною) програмою за постійним місцем навчання. Ці кредити ЄКТС у подальшому використовуються для встановлення факту виконання українським учасником кваліфікаційних вимог для здобуття певного освітньо-наукового, наукового ступеня. У разі потреби результати навчання (бали, оцінки), виставлені закладом-партнером, переводяться в систему оцінювання українського закладу-партнера постійного місця навчання. Визначені освітні компоненти визнаються українським закладом-партнером постійного місця навчання в повному обсязі, а український учасник, щодо якого прийнято таке рішення, не повинен виконувати будь-яке інше додаткове навчальне навантаження за цими освітніми компонентами.

У разі невиконання українським учасником під час перебування в закладі-партнері умов, визначених у договорі академічної мобільності в частині опанування змісту освітніх компонентів та виконання обсягу навчального навантаження, такий учасник після повернення до наукової установи постійного місця навчання в установленому порядку ліквідує академічну заборгованість до закінчення першого семестрового контролю після його повернення або проходить повторне навчання відповідного змісту освітніх компонентів та обсягу навчального навантаження за рахунок коштів фізичних (юридичних) осіб.

18. Відповідальність за дотримання вимог законодавства під час виконання програми академічної мобільності, прав учасників академічної мобільності, прозорість під час і після її виконання, ефективне, раціональне та цільове використання коштів несе керівник українського закладу-партнера.

Обов'язковою умовою є оприлюднення результатів відбору українських учасників, звіту про завершення ними виконання програми академічної мобільності та її результатів на офіційному веб-сайті ІБХ НАН України.

19. Фінансування витрат українського закладу (Інститута біохімії ім. О.В. Палладіна НАН України), пов'язаних із виконанням програм академічної мобільності, може здійснюватися за рахунок:

грантів;

коштів, передбачених у державному (відповідному місцевому) бюджеті;
власних коштів українського закладу-партнера;
коштів іноземного закладу-партнера;
інших джерел, не заборонених законодавством.

Матеріальне забезпечення українських учасників у програмах міжнародної академічної мобільності відповідно до міжнародних договорів України на двосторонній основі або за рахунок сторони, що приймає, або за рахунок сторони, що направляє, крім вимог, визначених цими Правилами, здійснюється відповідно до вимог [Положення про умови матеріального забезпечення осіб, направлених за кордон на навчання та стажування](#), затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 4 березня 1996 р. № 287 (Офіційний вісник України, 1996 р., № 8, ст. 249; 2017 р., № 31, ст. 943). В інших випадках фінансування витрат, які здійснює український учасник, включаючи оплату проїзду, проживання, добових, харчування, медичне забезпечення та страхування тощо, здійснюється за власні кошти такого учасника та/або інших фізичних (юридичних) осіб, якщо заклад-партнер не забезпечує здійснення зазначених витрат.

На українські наукові установи та учасників академічної мобільності не поширюється дія:

постанови Кабінету Міністрів України від 20 січня 2010 р. [№ 82](#) “Про норми відшкодування витрат, пов’язаних з направленням вихованців, учнів, студентів, курсантів, слухачів, стажистів, клінічних ординаторів, аспірантів і докторантів для участі у заходах, що проводяться в Україні та за кордоном” (Офіційний вісник України, 2010 р., № 7, ст. 337);

[Положення про навчання студентів та стажування \(наукове стажування\) аспірантів, ад’юнктів, докторантів, наукових і науково-педагогічних працівників у провідних вищих навчальних закладах та наукових установах за кордоном](#), затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 13 квітня 2011 р. № 411 “Питання навчання студентів та стажування (наукового стажування) аспірантів, ад’юнктів і докторантів, наукових і науково-педагогічних працівників у провідних вищих навчальних закладах та наукових установах за кордоном” (Офіційний вісник України, 2011 р., № 28, ст. 1195).